

Livets väg

nr 56

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Den kristna tron (8)

Innehåll i detta nummer

Tredje budet; vilodagen, sabbaten; söndagen (sid 1), Ellen White och adventismen (1-2), Bibelns lära om sabbaten (2), tredje budets betydelse, Bruka Guds ord!; söndagen och högmässan (3).

*****

Tredje budet

Luthers lilla katekes:

Du ska hålla vilodagen helig.

Vad är det?

Svar: Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord, utan håller det heligt, gärna hör och lär oss det.

*****

Vilodagen och sabbaten

En längre form av budet lyder: ”Tänk på vilodagen så att du helgar den.” I Gamla Testamentet var lördagen vilodag. På hebreiska heter vila sabbat (hebr. uttal: shabát). Därför står det ibland: Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den.

När Gud skapade världen arbetade han sex dagar med skapelseverket. Sedan vilade han den sjunde dagen. Skapelsens första dag var söndagen och veckan slutade med lördagen som var vilodagen, sabbaten. Bibeln säger:

Men den sjunde dagen är Herrens din Guds sabbat. Då ska du inte utföra något arbete, inte heller din son eller dotter, din tjänare eller tjänarinna eller din boskap, eller främlingen som bor hos dig inom dina portar.

För på sex dagar gjorde Herren himlen och jorden och havet och allt som är i dem, men på sjunde dagen vilade han. Därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den (2 Mos. 20:10-11).

Budet om sabbatsdagen (lördagen) var riktat till Israels folk i det gamla förbundet. Men det gäller inte längre i det nya förbundet då Kristus har kommit. Gud har inte befallt oss att hålla någon särskild dag som vilodag. Detta hör till vår kristna frihet. Vi får fira gudstjänst när vi vill och på vilken plats vi vill.

Söndagen

Men den kristna kyrkan har ändå valt att fira söndagen som gudstjänstdag till minne av Kristi uppståndelse. Jesus dog på en fredag, vilade i graven på lördagen och uppstod på den tredje dagen, som var en söndag. Därför firar vi söndagen som vilodag och gudstjänstdag då vi har möjlighet att samlas till högmässa, som är veckans höjdpunkt för oss som kristna. Under helgens ledighet har vi också möjlighet att läsa Bibeln och fördjupa vår kristna kunskap.

Ellen White och adventismen

Somliga kristna samfund har missförstått läran om sabbaten. De lär att vi även i nya förbundet *måste* fira lördagen som sabbatsdag. Mest kända bland dessa är de s.k. sjundedagsadventisterna som grundades på 1800-talet av en kvinna som hette *Ellen G. White (1827-1915)*. Whites familj kom från metodistsamfundet, men de blev uteslutna när de trodde på profetior om Jesu ankomst den 22 oktober 1844, vilket förkunnades av ”profeten” William Miller.

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 56, 17 mars 2023

Red. kyrkoherde Sten Rydh

Ellen White

Efter den stora besvikelsen då ingenting hände engagerade sig den unga Ellen i ett intensivt bibelstudium för att försöka förstå varför Millers beräkningar inte stämde. Hon menade att Miller i princip ändå haft rätt, men att datumet blivit fel. Hon och hennes make James White samlade en krets av människor som tillsammans kom att utgöra grunden för adventistsamfundet. Ellen reste mycket och höll föredrag och menade att hon fått en särskild profetisk gåva.

Hon fann också att man måste ha lördagen som sabbatsdag och att detta var evigt fastslaget genom skapelsen. Ellen White skrev väldigt många böcker och där betonade hon också den obibliska läran att det kommer att bli ett jordiskt tusenårsrike när Jesus kommer tillbaka. Samfundet har idag (2016) c:a 20 miljoner medlemmar.

I detta samfunds lära heter det bl.a.:

”Bibeln vittnar om att profetia är en av den heliga Andens gåvor. Det är en gåva som kännetecknar församlingen i den sista tiden och vi tror att den visade sig i Ellen G. Whites tjänst. Hennes skrifter talar med profetisk styrka och ger församlingen tröst, ledning, undervisning och tillrättavisning...”

”Vi tror att syftet med Ellen Whites skrifter innefattar att leda oss i att förstå det som Bibeln lär och att med profetisk iver tillämpa denna lära i vårt andliga och moraliska liv. Vi tror att det är viktigt för Adventistsamfundets tillväxt och enhet att Ellen Whites profetiska gåva erkänns.”¹

Men detta är en falsk lära. Även om Ellen White faktiskt betonade att endast Bibeln är högsta norm för all lära strider hennes undervisning mot Bibeln i många frågor. Bibeln lär tydligt och klart att Guds

uppenbarelse är avslutad i och med apostlarna och Nya Testamentets skrifter. Det är endast Skriftens lära som ska förkunnas och inte några nya profetior. Kvinnan ska inte heller uppträda som lärare i församlingen (1 Kor. 14, 1 Tim. 12).

Som något positivt bör nämnas att Ellen White senare läste Luther och då fann att hennes samfund inte tillräckligt betonat läran om rättfärdiggörelsen genom tron. Hon reagerade mot att den berömde adventisten *John Harvey Kellogg* (tillsammans med brodern känd för frukostflingorna Corn Flakes) alltför starkt hade betonat hälsokostens avgörande betydelse inom samfundet. Kellogg var teologiskt mycket liberal. Det blev en splittring mellan dem år 1907, och detta gjorde att samfundet i någon mån kom att tillnyktra. Men i grunden finns ändå de svärmiska, obibliska lärorna kvar där.

Bibels lära om sabbaten

Bibeln lär tydligt och klart att gamla förbundets ceremonilagor endast gällde Israels folk i GT. När Kristus har kommit är dessa lagor upphävda. Dit hör uttryckligen sabbaten. Aposteln Paulus skriver:

”Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat. Allt detta är en skugga av det som skulle komma, men själva verkligheten är Kristus (Kol. 2:16f).

Detta betyder att Mose lags bestämmelser om mat och dryck, högtider, nymånader och sabbatsfrände är upphävda i den nytestamentliga kristna kyrkan. Dessa stadgar var som en skugga i GT av vad som skulle komma i NT genom Kristus. Den som lär att vi måste hålla sabbaten i nya förbundet förnekar därmed vad Bibeln själv lär.

¹ Källa: <https://www.adventist.se/info/adventistsamfundets-forstaelse-av-ellen-whites-auktoritet/9121/2>

Andra säger att sabbaten visserligen är upphävd, men att vi som kristna ändå är skyldiga att istället fira söndagen. Så gör man en lära och ett bud om söndagen, som inte alls finns i Bibeln. Vi ska istället hålla fast vid att det inte finns något bud i nya förbundet om att Gud har befallt oss att hålla en viss vilodag. Sedan Kristus har kommit är detta en fri sak.

Tredje budets betydelse

Hur ska vi då förstå det tredje budet som kristna? Luther ger här en tydlig och viktig förklaring:

Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord, utan håller det heligt, gärna hör och lär oss det.

I alla tider gäller att vi ska hålla Guds ord heligt. När Guds ord predikas ska vi komma och lyssna om vi har möjlighet, vilken dag det än är. Vi ska också använda de sakrament som Bibeln undervisar oss om: dopet, bikten och nattvarden. Vi ska också hålla oss till det rätta, bibliska predikoämbetet, som är instiftat av Gud. Där Guds ord lärs rent och klart och där sakramenten förvaltas i enlighet med Kristi instiftelse ska vi fira gudstjänst. Men villfarande kyrkor där man lär eller tolererar falska läror ska man undvika enligt Jesu ord: *”Tag er till vara för falska profeter”* (Matt. 7:15).

Gud vill att alla kristna ska läsa och studera Bibeln och lära sig tro och lita på allt den säger. Därför har vi katekesen som en sammanfattning av det viktigaste i Bibeln. I hemmet har vi morgonbön, aftonbön och bordsbön och vi samlas också till andakt då familjens far eller mor eller någon annan läser ur Bibeln eller någon andaktsbok. En kristen ska både läsa Bibeln flitigt och sedan i sitt liv följa allt vad bibelordet säger. På det sätter vi Guds ord heligt. Då vill vi gärna höra och lära oss vad Gud vill med våra liv.

Men om vi struntar i detta föraktar vi predikan och Guds ord. Detta varnar Gud för. Den som inte vill lyssna till Bibelns ord begår en mycket allvarlig synd. Det är ett öppet förakt för Gud. Men det kan också bli så att man slarvar med sin bibelläsning och med bön och andaktsstunder. Istället för att besöka kyrkans gudstjänster stannar man hemma och gör andra saker istället. Man kanske fortfarande vill vara en kristen, men man försummar Guds ord.

Bruka Guds ord!

Om du försummar Guds ord ska du be Gud om förlåtelse och ändra sitt liv så att du lyssnar mera på vad Gud säger i ordet. Du kan börja med att ha en egen kort andakt på morgonen och en på kvällen. Försök att delta i alla kyrkans gudstjänster. Om inte andra vill följa med kan du åka ensam, men bäst är det om alla följs åt. Det finns ofta möjlighet att också lyssna på någon cybergudstjänst, men i första hand bör man gå eller åka till kyrkan och delta i församlingens gemensamma gudstjänst. Du kan också samtala med din präst om hur du bäst ska göra. Han kan rekommendera någon god kristen bok eller hjälpa dig med en lämplig bibelstudieplan.

Söndagen och högmässan

I kristen frihet har vi i den lutherska kyrkan alltid behållit söndagen och högmässan, då både Guds ord predikas, trosbekännelsen läses, många goda böner beds och altarets sakrament (nattvarden) firas. Vi har också kvar kyrkoåret med alla dess viktiga högtider. Detta ger en fast stomme i det kristna livet och genom dessa bruk har kyrkan sedan gammalt sett till att undervisning ges i alla viktiga lärofrågor och att vi som kristna får leva med i de stora högtiderna jul, påsk och pingst. Denna skatt av gudstjänster och liturgi ska vi vara måna om att bevara.

Forts. i nästa nr